

Code of Criminal Procedure Video 01 I part21

marathi

समंस खटलयच्या प्रक्रियेचे तप्पे एक, समंस जारी करणे कलम 251 आरोपीला गुण्याची माहिती दिली जाते आरोपी दोष कबूल करतो किम्मा बचाओ दाखल करतो दोन, फिर्यादी पुरावे साधर करणे कलम 254 फिर्यादी साक्षीदार आणि दस्तावेज साधर करतो तीन, बचाओ पक्षाचे पुरावे कलम 255 गर्ज असल्यास, आरोपी स्वतःह चा बचावा साथी पुरावे साधर करतो चार, निकाल, कलम 256-257 जर फिर्यादी अनुपस्थित असेल, तर आरोपी निर्दोष मुक्त होऊ शकतो न्यायालय पुरावे चा आधारे अन्तिम निकाल देते बी, महत्वाचा तर्तुदी एक, दोष कबूली वर आधारित शिक्षा, कलम 252 जर आरोपी दोष कबूल करत असेल, तर त्याला तात्कार शिक्षा सुनावली जाऊ शकते काही गुण्यान मध्ये सम्बंधित पक्षान मध्ये समेट करणेची परवानगी असते चार संक्षिप्त खटले, सम्मरी ट्रायल्स, कलम 260 ते दोशे पासश्ट संक्षिप्त खटले किरकोल गुण्यान साथी वापरले जातात, जेने करून न्याय वेगाने मिलू शके अ, संक्षिप्त खटले चालवनेचा अधिकार असलेली न्यायाले मुख्य न्यायेक दंड अधिकारी आणि महानगर न्याय दंड अधिकारी दोन वर्षान परियंत चा शिक्षेस पात्र गुण्यान साथी संक्षिप्त खटले चालवु शकतात बी, संक्षिप्त चाचनी साथी पात्र असलेले गुण्ये कलम दोनशे साथ दोन वर्षान परियंत चा शिक्षेस पात्र गुण्ये लहान गुण्ये जसे की सार्वजनिक दंगा, अफरे, सार्वजनिक उपद्रव आणि बेकायदेशीर प्रवेश सी, संक्षिप्त खटलेची प्रकरिया एक, साक्षी नोंदवनेची साथी प्रकरिया कलम दोनशे त्रेसश्ट फक्त आवश्यक पुरावे आणि तथे नोंदवली जातात दोन, कमाल शिक्षा कलम दोनशे बासश्ट संक्षिप्त खटलेची कमाल शिक्षा तीन महिन्यां पेक्षा जास्त असू शकत नाही तीन, त्वरित निकाल कलम दोनशे पासश्ट खटला चालू होतात त्वरित निकाल द्यावा लागतो उदाहर, जर एकादी व्यक्ति सार्वजनिक गोंधर निर्माल करत असेल, तर तिला संक्षिप्त खटले द्वारे जल्द न्यायालिन प्रक्रिया पार पाडावी लागेल पाच विविध प्रकार चा खटलेची तुलणा एक सत्र खटला, सेशन्स ट्रायल, गंभीर गुण्यान साथी वापरला जातो, सत्र न्यायाले हाँ खटला चालवते, शिक्षा साथ वर्षान पेक्षा जास्त जनमठेप किम्मा मृत्युदण्ड असु शकते यामध्ये गुण्ये निश्चित करणे, पुरावे साधर करणे आनी निकाल प्रक्रिये साथी विस्तृत नियम अस्तात्

संपूर्ण सारांशः

कोड ऑफ क्रिमिनल प्रोसिजर अंतर्गत समंस खटल्याच्या प्रक्रियेत चार टप्पे असतातः

1. **समंस जारी करणे (कलम 251):** आरोपीला गुण्याची माहिती दिली जाते आणि तो दोष कबूल करतो किंवा बचाव करतो.
2. **फिर्यादीचे पुरावे (कलम 254):** फिर्यादी साक्षीदार आणि दस्तऐवज सादर करतो.
3. **बचाव पक्षाचे पुरावे (कलम 255):** आरोपी स्वतःच्या बचावासाठी पुरावे सादर करू शकतो.

4. **निकाल (कलम 256-257):** जर फिर्यादी अनुपस्थित असेल, तर आरोपी निर्दोष मुक्त होऊ शकतो.

महत्वाच्या तरतुदी:

- **दोष कबुलीवर आधारित शिक्षा (कलम 252):** आरोपी दोष कबूल केल्यास तत्काळ शिक्षा होऊ शकते. काही प्रकरणांमध्ये समेटाची परवानगी दिली जाते.
- **संक्षिप्त खटले (कलम 260-265):** किरकोळ गुन्ह्यांसाठी जलद न्याय मिळण्यासाठी संक्षिप्त खटले चालवले जातात.
- **संक्षिप्त खटले चालवण्याचा अधिकार:** मुख्य न्यायदंड अधिकारी आणि महानगर न्यायदंड अधिकारी यांना असतो.
- **संक्षिप्त चाचणीस पात्र गुन्हे (कलम 267):** सार्वजनिक दंगा, अफवा, बेकायदेशीर प्रवेश यासारखे किरकोळ गुन्हे.
- **संक्षिप्त खटल्यांची प्रक्रिया:**
 - साक्षी नोंदविण्याची साधी प्रक्रिया (कलम 263)
 - कमाल शिक्षा तीन महिन्यांपेक्षा जास्त नसावी (कलम 262)
 - खटला सुरू होताच त्वरित निकाल द्यावा लागतो (कलम 265)

खटल्यांचे प्रकार:

- **सत्र खटला:** गंभीर गुन्ह्यांसाठी सत्र न्यायालयात चालतो. शिक्षा 7 वर्षांपेक्षा जास्त, जन्मठेप किंवा मृत्युदंड असू शकतो.

प्रश्नमंजुषा:

प्रश्न 1:

कलम 251 अंतर्गत कोणती प्रक्रिया केली जाते?

- ✓ (अ) आरोपीला गुन्ह्याची माहिती दिली जाते
- ✗ (ब) आरोपीला जन्मठेप सुनावली जाते
- ✗ (क) आरोपीला तात्काळ निर्दोष घोषित केले जाते
- ✗ (ड) आरोपीला शिक्षा कमी केली जाते

प्रश्न 2:

संक्षिप्त खटले कोणत्या प्रकारच्या गुन्ह्यांसाठी असतात?

- ✓ (अ) किरकोळ गुन्ह्यांसाठी
- ✗ (ब) फक्त खुनाच्या गुन्ह्यांसाठी
- ✗ (क) फक्त आर्थिक गुन्ह्यांसाठी
- ✗ (ड) फक्त भ्रष्टाचाराच्या गुन्ह्यांसाठी

प्रश्न 3:

संक्षिप्त खटल्यातील कमाल शिक्षा किती असते?

- ✓ (अ) तीन महिने
- ✗ (ब) पाच वर्षे
- ✗ (क) दहा महिने
- ✗ (ड) सात वर्षे

प्रश्न 4:

जर फिर्यादी अनुपस्थित असेल तर काय होऊ शकते?

- ☒ (अ) आरोपी निर्दोष मुक्त होऊ शकतो
- ☐ (ब) आरोपीला जन्मठेप मिळते
- ☐ (क) न्यायालय केस पुढे ढकलते
- ☐ (ड) आरोपीला कमाल शिक्षा दिली जाते